

Jacek Wasilewski

W sprawie warunkowego umorzenia postępowania karnego

Palestra 14/12(156), 46-47

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

szło do wyjaśnienia kilku wątpliwości, usunięcia budzącego zasadnicze zastrzeżenia art. 4 § 2 d.k.p.k. A że przy tym wszystkim powstały nowe wątpliwości, to na to już nie ma rady. Każde nowe brzmienie przepisu pociąga za sobą nowe problemy interpretacyjne. Rzeczą orzecznictwa i teorii będzie je wyjaśnić, a w każdym razie tak je spolaryzować, żeby wybór kierunku działania nie był sprawą przypadku.

PROSZĘ O GŁOS

1

JACEK WASILEWSKI

W sprawie warunkowego umorzenia postępowania karnego

W czerwcowym numerze „Palestry” z br. ukazał się artykuł Marka Olszewskiego i Jana Waszczyńskiego pt. „Z zagadnień warunkowego umorzenia postępowania karnego”, poświęcony niektórym aspektom tej nowej i jakże ciekawej instytucji prawa karnego.

Po zapoznaniu się z treścią wymienionej publikacji doszedłem do wniosku, że jeden z wyrażonych w niej poglądów prawnych budzi poważne zastrzeżenia. Aktualność problematyki i waga problemu skłania mnie do zabrania głosu i wyrażenia poglądu odmiennego w przekonaniu, że w toku polemiki kwestia kontrowersyjna zostanie dokładniej rozważona i oświetlona.

Pogląd, który wzbudził moje zastrzeżenie, dotyczy problemu podejmowania postępowania warunkowo umorzonego. Jak wiadomo, postępowanie karne warunkowo umorzone może być podjęte tylko wtedy, gdy powstaną przesłanki przewidziane w art. 29 § 2 k.k., a w szczególności wtedy, gdy sprawca w okresie próby (por. art. 29 § 3 k.k.) popełni przestępstwo. W związku z tym autorzy artykułu stawiają pytanie, czy umorzone warunkowo postępowanie karne powinno być podejmowane z chwilą, gdy uprawniony organ otrzyma informację o popełnieniu nowego przestępstwa, czy też dopiero z chwilą, gdy fakt popełnienia tego czynu przestępnego zostanie stwierdzony w wyniku prawomocnego zakończenia stosownego postępowania karnego. Rozwiązując to zagadnienie, autorzy dochodzą do wniosku, że z przyczyn natury praktycznej (obawa, iż nowy czyn nie będzie rodział skutków prawnych z art. 29 § 2 k.k. ze względu na upływ terminu przewidzianego w § 3 art. 29 k.k.) należy uznać sygnalizację o przestępstwie za dostateczną przesłankę do podjęcia postępowania warunkowo umorzonego.

Właśnie ten pogląd budzi zasadnicze zastrzeżenie. Jest poza wszelkim sporem, że zasada domniemania niewinności należy do konstytucyjnych zasad każdego nowoczesnego procesu karnego. Mimo że zasadnicza waga tej zasady procesowej nie budzi

na tle polskiego procesu karnego żadnych wątpliwości od wielu lat, ustawodawca uznał za celowe i pożądane podkreślić ją w obowiązującym obecnie kodeksie postępowania karnego w specjalnym przepisie art. 3 § 2 k.p.k. Treść tego przepisu jest jednoznaczna, nie wymaga komentarza i nie pozwala na jakiegokolwiek interpretacje ściśniające. Zgodnie więc z tą interpretacją, dopóki w trybie przewidzianym przez prawo, a więc w wyniku prawomocnie zakończonego procesu karnego, wina nie zostanie sprawcy udowodniona, dopóty człowiek postawiony pod zarzutem popełnienia konkretnego czynu przestępnego nie może być uważany za winnego tegoż przestępstwa. Zarzut stawiany w śledztwie, a nawet zawarty w akcie oskarżenia, jest niczym innym jak hipotezą, która musi być dopiero zbadana w toku postępowania przewidzianego przez prawo.

Tym samym więc żadna informacja o popełnieniu przestępstwa (niezależnie od powagi źródła) otrzymana przez organ państwowy nie może być uznana za przesłankę równoznaczną z popełnieniem czynu przez określoną osobę. Konsekwencją tego stanu rzeczy jest fakt, że informacja taka nie może rodzić skutku określonego w art. 29 § 2 k.k. Kwestia ma charakter zasadniczy i chociaż wypadnie zgodzić się z autorami, że oczekiwanie na uprawomocnienie się orzeczenia stwierdzającego winę sprawcy może uniemożliwić podjęcie warunkowo umorzonego postępowania, to jednak względ na tę okoliczność nie może przekreślać konsekwencji płynących z treści art. 3 § 2 k.p.k.

Stosowanie szerszej lub węższej interpretacji zwrotu: „dopuszcza się przestępstwa” (użytego w art. 29 § 2 k.k.) uważam za błędne i pozbawione podstaw wobec imperatywnego charakteru zasady domniemania niewinności i jednoznacznego uregulowania jej w aktualnie obowiązującej procedurze karnej.

Dlatego też sądzę, że warunkowo umorzone postępowanie karne może być podjęte tylko wtedy, gdy wina sprawcy zostanie stwierdzona w prawomocnym rozstrzygnięciu kończącym postępowanie.

2

ZYGMUNT KROPIWNICKI

Dopuszczalność wymierzenia kary ograniczenia wolności przy przestępstwach z art. 28 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu

Na podstawie art. VII pkt 16 przepisów wprowadzających nowy kodeks karny utrzymany został w mocy art. 28 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu. W myśl tego przepisu, za prowadzenie w stanie nietrzeźwym pojazdu mechanicznego służącego do komunikacji lądowej, wodnej lub powietrznej wymierza się karę aresztu do lat 2 lub karę grzywny do 5 000 zł albo obie te kary łącznie (§ 1), a za prowadzenie w stanie nietrzeźwym na drodze publicznej innego